

Eksik bilgi hakikatin katilidir

Körlerden bir cemaat memlekete fil getirildiğini duymuşlar, ona dokunup incelemek için filin yanına gelmişler. Körlerden biri filin bacağına, biri dişine, biri de kulağına dokunup yoklamış ve bunun üzerine “Biz fili anladık” demişler. Filin yanından gittikleri zaman, diğer körler filin nasıl olduğunu onlara sormuşlar. Fili değişik değişik tarif etmişler.

Filin bacağına dokunan demiş ki: ‘Fil, bir direk gibidir. Fakat direktan biraz yumuşaktır!’

Filin dişine dokunan kişi demiş ki: ‘Onun dediği gibi değildir. Aksine fil serttir. Onda yumuşaklık yoktur ve kaygandır. O direk gibi kalın değildir. İnce bir sopa gibidir’.

Filin kulağını elleyen demiş ki: ‘Hayatımla yemin ederim. Fil yumuşaktır. Onda sertlik yoktur. Benden önce konuşanlardan biri doğru söyledi’ dedikten sonra şöyle devam etmiş fakat fil ne sopa gibi, ne de direk gibidir. O kaim ve enli bir deri gibidir’.

Her biri kendi temas ettiği yön itibarıyla doğru söylemektedir; fakat hiçbirisi bütünü kuşatamadığı için sözleri hakikati ifade edemez. Üçü de filin suretinin hakikatini ihata etmekte kusur etmişlerdir.

İşte insanların ihtilaflarının çoğu da böyledir: Herkes hakikatin bir parçasına tutunur, fakat o parçayı mutlaklaştırdığı için bütünü kaybeder; eksik bilgiyle kesin hüküm verir, sınırlı tecrübeyi nihai hakikat zanneder.

Hakikat Parçalanmaz: Onlar yalan söylemiyordu; fakat doğruyu da söylemiyorlardı. Çünkü hakikat, parçalardan ibaret değildir; hakikat, bütünü kuşatmayı ister. Bir parça doğruya tutunup bütünü inkâr etmek ise, basit bir yanıltan daha tehlikelidir; zira insanı fark ettirmeden aldatır.

Bugünün en büyük hastalığı da budur: Bu kıssa yalnızca körlerin hikâyesi değil, çağımızın aynasıdır. Bugün insanlar bir ayete bakar hüküm verir, bir hadis görür din inşa eder, bir olay yaşar ve hakikati tanımladığını zanneder.

Hâlbuki dokunduğu sadece filin kulağıdır; fakat konuştuğu şey sanki bütün filmi gibidir.

İhtilafın kökü de burada yatar: İnsanların çoğu hakikati inkâr ettiği için değil, eksik bildiğini tam zannettiği için yanılır; her biri bir yönü görür, fakat gördüğünü mutlaklaştırır—ve işte ihtilaf tam da buradan doğar.